

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 kroge, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

„Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!“

„Kmečki stan, srečen stan!“

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 8.

V Ptuj v nedeljo dne 23. februarja 1908.

IX. letnik.

Polom za polomom.

Prvaki imajo smolo. Vedno napadajo vzorno gospodarstvo naprednih mož s strupenimi lažmi, sami pa hitijo od poloma do poloma... Le naštetje par večjih teh polomov! Tu imamo najprej veliko tatvino prvaškega župana na Turškem vrhu, ki se je zgodila lani. Potem pride konkurz prvaškega Vošnjaka v Šoštanj in naval za svoje denarje skrbnega ljudstva na tamošnje posojilnice. Komaj se je javnost ponehala s to šoštanjko gnolobiti pečati, ko je prišlo že poročilo o prvaškem poverjenju pri bolniški blagajni v Ljutomerju. In par dni pozneje smo že začuli glas o velikanskem skandalu v sv. Jakobu v Rožni dolini, kjer se gre tudi za tisočake ljudskega denarja... In to so le večji, posebno razbarljivi slučaj! Primanjkuje nam prostora, da bi se pečali še z malimi sličnimi dogodki.

Mi gotovo nismo mnenja, da so vai veditelji prvaških strank krivi teh zločinov. Nasprotniki sicer delajo tako in naj se zgodi že kar hoče, vedno delajo „Stajerca“ za to odgovornega. Mi bi zdaj tudi lahko rekli: pometajte pred vašimi durmi! Ali nekaj je gotovo: ti prvaški polomi so na vsak način dokaz, da je prvaštvo ne možno za vsako resno gospodarsko delo. Ko bi modri župnik Ražun svojemu prijatelju Kobentarju mesto politike sedmo božjo zapoved razlagal, bi bilo bolje za občinsko in posojilniško blagajno v sv. Jakobu. Šoštanjki Vošnjak bi nikdar ne mogel toliko dolgova na drugih troške napraviti, ko bi mu prvaški odborniki naravnost tuji denar ne ponujali. In ljutomerski prvaški bolniški blagajnik je vendar 16 let svoje „špase“ uganjal, brez da bi mu ne možni odborniki malo na prste gledali... Ja, gospodje ali ne čutite odgovornosti, ki jo imate kot odborniki, načelniki, župani in nadzorniki? Ali ste vse to le za parado? Ako ste ne možni, ako ste za nič, potem si nabasajte pipico tobaka in ostanite za pečko! Brezvestno pa je, da se pustite voliti v tako važne zastope in odbore, potem pa spite...

Ali ne samo na tem polju, tudi drugje korakajo prvaki od poloma do poloma. Vsa njih politika je izraz breznačelnosti. Kako se n. p. zdaj repenčijo zaradi zadnjih sodnijskih imenovanj, kakor da bi bila to najvažnejša zadeva za slovenski narod! Za gospodarsko delo pa se ne briga živa duša!

Od poloma do poloma hitijo. Dobro! Čim več teh malih zdaj že vsakdanjih polomov, tempreje pride velika katastrofa, ki bo pomedla z vlado teh ne možnih ljudi. Kmet boče s trdo pestjo med prvaštvom zadnji polom napravil!

Politični pregled.

Pogodba s Srbijo. — kmetje zopet oškodovani! Komaj je fabricirala državna zbornica tišto nesrečno avstro-ogrsko pogodbo, ki jemlje vsako leto milijone in milijone iz avstrijskih žepov, — ko se že poroča, da je vlada izgotovila trgovsko pogodbo s Srbijo. Kakor znano, je stala naša država s Srbijo od l. 1906 sem v gospodarskem boju, meje so bile

zaprte za srbski izvoz živine. Srbi so se na vse načine trudili, da bi pridobili za svojo živino drugi trg ali pa da bi vtihotali svojo živino na Avstrijsko. Pa vse zamanj. Tako so morali torej vpogniti svoj tilnik in Avstriji vsaj nekaj priznati. Določbe nove srbsko-avstrijske pogodbe obsegajo: uvoz žive živine iz Srbije je popolnoma prepovedan; uvoz mesa se omeji v toliko, da smejo Srbi na Avstrijsko vsako leto 35.000 zaklanih volov in 70.000 zaklanih svinj prodati, medtem ko so preje še enkrat toliko žive živine uvozili; nadalje se je zvišala colnina od 8 K pri komadu na 9 K 40 h pri metr. centu; končno bodejo avstrijski uradniki živino veterinerne preiskavali, da se omeji kužno nevarnost. Srbi imajo torej zopet avstrijski trg za svojo živino! Premisliti se mora, da izvozi Avstrija na Srbsko letno le za 30 1/2 milijonov kron raznega blaga, Srbija na Avstrijsko pa za 68 1/2 milijonov kron živine, žitja in sadja. Srbi imajo torej velikanski dobiček od nas in imeli smo jih popolnoma v svoji roki. Ali naša ponižna vlada jim je zopet vrata odprla. Avstrijsko kmetijstvo trpelo bode zopet velikansko škodo. Tistih 105.000 komadov zaklane živine, ki jih smejo Srbi na leto uvoziti, bode povzročilo zopetno padanje naših živinskih cen. Živinske cene so v zadnjem času itak za 1/2 padle, zdaj pa bodejo zopet, tako da se za kmeta tudi živinoreja ne bode več obnesla. Usoda kmetijstva v tej nesrečni naši državi je torej — propad. Vlada bode morda poizkušala pomagati kmetu z malimi sredstvi: odpravila bode morda klalni in mesni davek, povečala povrnilo za škodo, povzročeno po kugah, izboljšala živinsko zavarovanje itd., — ali vse to je sicer potrebno, pomagalo pa ne bode kmetu na noge. Kmetu se mora dati priložnost, da proda svoj pridelek po primerni ceni! Iz tega stališča smo ravno tako odločni nasprotniki srbske pogodbe, kakor smo bili nasprotniki avstro-ogrsko pogodbe.

Kronika. Umrli je bivši minister in član gosposke zbornice Ignac pl. Plener. Bil je liberelec starega kopita. — Voditelj štajerskih naprednih kmetov pl. Rokitsky je imenovan za kmetkega poročevalca iz balkanskih dežel. Imel bode svoj sedež v Belemgradu. — Volitve v hrvaški sabor se vršijo 27. in 28. t. m. — Vlada pripravlja novo postavbo glede kužnih bolezni, ki se tiče tudi desinfekcije. Bajce stopi ta postava že 1. sušca v veljavo. — V Barceloni so vrgli bombe, ki so se razstrelile in ubile več oseb.

Dopisi.

Rogaška Slatina 16. avečana 1908. V nedeljo 16. t. m. je zboroval odbor kmet. podružnice Rog. Slatina v hotelu pri „pošti“ tukaj. Več za kmetijstvo jako važnih točk je bilo na dnevnem redu, posebno se je sklenilo poklicati strokovnjake o vinu in sadjerji, kateri bodejo v prihodnjem mesecu v vseh šolskih občinah našega okraja predavali. Sklenilo se je nadalje 9 jubilejnih sadonosnikov (Jubiläums-Obstgärten) za ljudske šole napraviti, več bran nakupiti itd. Tudi glede po podjedih (Maikäferengerlinge) uničenih travnikov se je sklenilo še enkrat nujno prositi za državno podporo v namen nakupa travniških semen. Končno nam je g. predsednik

direktor Jožef Simony naznanil, da nas je ravnatelj slatinskega kopališča g. Dr. Mulli povabil, da si ogledamo jako zanimiva dela v svrhu zagisurenja vrelcov (Quellenfassung).

Po končani seji so se odborniki tudi pod vodstvom g. Dr. Mulli in enega g. inženerja podali na mesto, kjer se ta dela vrše. Velikansko delo se je tekotom 3 mesece tukaj zgodilo; nad 30.000 m² zemlje in trdega kamenja se je brez vsake večje nezgode vzdignilo in odstranilo. Vsaka povzdiga naših slatinskih zdravilnih zavodov je za naše okoliške kmete in delavce velike važnosti, kajti lepi denar se tukaj v zimskih mesecih lahko zasluži, po leti pa se nudi kmetiacem priložnost za sočivje (Gemüse) vsakovrstno sadje, zelenjavo in kuretnino lepe novice dobiti. Čudno se nam toraj zdi, da se nek duševni siromak v „Slov. gospodarju“ že na skrivaj veseli trenutka, ko prenehajo slatinski vrelci; pravi namreč: Ako pa se ntegne delo ponesrečiti — potem pa adio Rogaska Slatina. Tako toraj kažeš, ti zagriženi tvojo kristjansko ljubezen, toda ne boš doživel tega veselja. Danes je že gotovo, da je kopališče Rog. Slatina skoz to delo veliki in pomenljiv korak naprej napravilo in vsak štajerski domoljub zna na ta biser zelene domovine ponosen biti. Mi kmetje in delavci v okolici pa, ki stojimo in pademo z bodočnostjo Slatinskega kopališča, pa upamo da bode kopališče pod spretnim vodstvom našega ljubeznivega ravnatelja Dr. Mulli vedno bolj napredovalo.

Sv. Peter, Medvedovo selo. Naši vsestransko se vtikajoči gospod župnik Gomilšek je uvidel, da mu sama duhovniška služba nudi premalo razvedrila in sklenil je k svojim dosedajnim poklicom (potovalni učitelj Marijnih družb, organizator mladeniške soc. zveze, ravnatelj posojilnice, profesor modroslovja na socialnem tečaju v Celju) postati še teater-director in souffleur. Že dalje časa so se kmečki fanti, namesto bi doma delali, po farovžu potikali in Egiptovega Jožefa študirali. Imeli so zares srečo najti takega Jožefa v osebi našega mežnarskega svetnika, škoda le da ni njegova Lenika (Jagrova) predstavljala Putifarjevo ženo — vem da bi Jožef zahteval — da pade zagrinjalo — in Jožef bi se dal rade volje zapeljati. Dragi gospod Gomilšek, kaj pa mislite Vi še vse v St. Petru početi? Ali moramo mi zato 123% cerkvenih v resnici farovških doklad plačati, da bode po farovžu teater igrali, da bo prišel Vaš prijatelj poslanec in se bo brez možnosti nasprotja z ljudske bede in neumnosti norčeval? Nam zna postati to v trenutku vseeno, ko sklenete v Vaši modri družbi da smo naprednjaki izključeni tudi pri vseh plačilih, dokler smo pa mi soplačniki, se bomo vedli tudi pravico poiskati. Nesramno je to za izobraženega človeka, da rabi vsa sredstva, da oguli ubogo ljudstvo do kože. Kar še kmetu ostane po poplajanju davka in cinžov, to naj vam da v črno torbo, ja dosti ubogih rev je še na dolgu obresti in davek, dali pa so mastno birjo, mogli so se naročiti na „Slov. Gospodarja“ v zveličanje duše, celo take revice ki niti brati ne znajo, siromak nima niti za sol, pa mohorske knjige je mogel za leto naprej plačati. Kje pa so zdaj še ndninski prispevki za Marijno družbo, izobraževalno društvo, kmečko zvezo itd. In tako